

Roger Mas cantautor

“El misteri és la raó principal de tot”

IRREDEMT
Roger Mas
Discogràfica:
Satélite K

Cinc anys després de *A la casa d'enlloc*, Roger Mas (Solsona, 1975) retorna amb *Irredempt*, un disc de guitarra espanyola i veu concebut en el sentit més clàssic dels cantautors. Enregistrat per l'enginyer Tomàs Robisco amb una microfonia de fa mig segle, un gran respecte per les dinàmiques i amb el volum més baix que en el 99,9% de les gravacions actuals, *Irredempt* alterna composicions pròpies amb adaptacions de Goethe (*El rei dels verns*) i –naturalment– Verdaguier (*Lo comte Arnau*), així com d'una cançó tradicional de Salvador de Bahia (*La lluna girà*). Un disc, en resum, que gairebé et fa angúnia tossir quan l'escoltes i que consagra Roger Mas com una de les millors veus sorgides a Catalunya en les últimes dècades. Savi en gestació.

Té alguna explicació aquest silenci tan llarg?

És un silenci relatiu, ja que un terç del disc que vaig fer amb la cobla [*Roger Mas i la Cobla Sant Jordi*, 2012] era nou. Sí, però, que he passat uns anys de sequera. Tenia dificultats perquè em sortissin coses que m'agradessin, però al final, es va començar a obrir una clariana i hi vaig veure un camí. Tenia claríssim, per exemple, que volia fer un disc només de guitarra i veu. I estic encantat, també, d'haver perdut la por de dir coses que podria haver dit quan tenia divuit anys. Pot semblar contradictori, però això m'ha ajudat a desencallar-me. Hi ha cançons que tenen l'aire del primer disc [*Les flors del somni*, 1997].

El so està extraordinàriament cuidat...

Volíem transmetre al màxim possible la sensació que tindriem si, ara mateix, em posés a tocar la guitarra aquí [estem en una sala tranquil·la i confortable del Poble Nou]. És un disc amb molta dinàmica, i quan l'escoltes s'ha d'apujar molt el volum. Tothom vol *loudness* [volum], que tot soni ben fort, però aquí hi ha unes cançons amb una veu, que és l'important, i una guitarra, que no ho és tant, que les acompanya. Si ens carreguéssim

la dinàmica, que podríem definir com la diferència entre un volum fort i fluix, perdríem tota l'emotivitat.

Fer un disc a veu i guitarra, ara com ara, és gairebé revolucionari...

Pensava en discos de guitarra i veu que m'agradessin i me n'havia d'anar al *Liebeslied* del Toti Soler [1972] o als discos de Paco Ibáñez. O als de Jaromir Nohavica [Ostrava, 1953], un cantautor txec amb qui he col·laborat que no toca esplèndidament la guitarra perquè senzillament no és necessari. El que importa és la cançó, i la seva estètica.

Tot i que no hi ha cap cançó amb aquest nom, el disc s'anomena 'Irredempt'. De què s'ha hagut d'alliberar?

Bé, la definició del diccionari és només política i, de fet, 'irredemptisme' és una paraula del segle XIX. Explicava bé, crec, l'exercici d'essencialisme que és fer un disc així. Irredempt és algú que fa una cosa que, en teoria, no toca. I fer un disc de guitarra i veu de cap a cap, sense ni tan sols segones veus, és ser irredempt. És un homenatge a la figura clàssica de cantautor. A aquell senyor que va amb una guitarra i se li pressuposa una actitud molt individual davant la resta.

El Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, però, ho defineix així: 'No alliberat, dit especialment d'una província, d'una regió, subjecta a una dominació estrangera, de la qual hom espera alliberar-la.' És fa difícil no trobar-hi un vincle amb el moment que viu el país...

Sempre m'ha fet gràcia que tot es pugui malinterpretar, i en el moment que estem és inevitable. D'irredemptismes, però, Europa n'és plena. És una paraula com 'intransigent', que et remet a altres coses. Quan llegim per primer cop 'irredempt' no sabem gaire què vol dir, però t'én fas una idea per la manera com sona. I aquesta idea no està tan lluny del que realment vol dir. I m'interessa més, segurament, el significat que té per a algú que no sap què vol dir, i la idea que se'n fa, que no pas el que diu el diccionari.

Retorna a Verdaguier amb 'Lo comte Arnau'.

Què li continua atraient de mossèn Cinto?

La fascinació pel misteri, i una sensualitat molt interessant, sobretot venint d'un capellà. El comte Arnau té un cavall negre i un cavall blanc. El negre l'ha de portar pel mal camí. I el blanc, pel bon camí. Quan la comtessa li pregunta per què no ensella el cavall blanc, el comte li respon: "Perquè fugiu dels camins aspres i a mi em plauen més que els plans." Un vers meravellós! M'agrada Verdaguier, precisament, perquè sempre va fugir dels camins plans i li agradaven els camins aspres, la qual cosa es reflecteix en la seva vida tan intensa. En aquest poema, tot sembla encarat a fer-nos veure que el cavall negre és el mal i, el blanc, el bé. Però quan l'acabes de llegir quedés tan fascinat pel costat fosc i el misteri que et vénen ganas d'aga-

far el cavall negre. I no pas perquè sigui dolent, sinó per saber les aventures que t'esperen.

Jo, i suposo que més gent, vaig pensar en Roger Mas quan Jaume Asens, regidor de l'Ajuntament de Barcelona, justificava la seva oposició a l'Associació de Municipis per la Independència (AMI) al·legant que era una associació que feia "una exaltació de les excel·lències espirituals que tenen a veure amb una defensa d'una mística i d'un imaginari d'una Catalunya romàntica, clerical, de Cambó, Torras i Bages, i Jacint Verdaguer".

Sigui o no veritat, Verdagner no destaca per això. Ha fet coses massa importants i universals, colossals, moltíssimes en molts pocs anys, per ficar-nos sempre en aquest estereotip tan limitat que és el

'clerical'. És el millor poeta que han donat les lletres catalanes i paraules com aquestes contribueixen a mantenir aquesta imatge restrictiva i poc estimulante d'un personatge que ens interessa com a poeta i artista, no pas per com pensava políticament. A banda que aquest país s'hauria de fer mirar una mica això de l'anticlericalisme, ja que és una excusa barata. Durant la història ha tingut importància i raons de ser, però avui dia sortir amb això ho trobo ridícul i

“Verdagner sempre va fugir dels camins plans”

trist. Un estereotip fora d'època.

Posa, per primer cop, música a Goethe.

Amb *El rei dels verns* em vaig estremir. En el fons és molt senzill, però ben ordenat... Vaig estar un any, per musicar-lo. Hi insistia, no em sortia res. I de cop i volta, quan ho trobes, la fas en deu minuts. Són coses que, en aquest ofici, solen passar.

D'on neix aquesta fascinació pels temps passats? Ja ningú espera de vostè que adapti, ja no un poeta viu, sinó un poeta de l'últim segle!

[Riu] L'actualitat la trobo poc interessant, perquè encara no s'ha fixat, encara està volant... I en els clàssics hi ha tant per descobrir... Prefereixo anar al calaix de la història, en el qual els anys ja s'han encarregat de seleccionar-ho tot, i pràcticament la totalitat del que ens ha quedat és bo. I m'hauria agradat viure-hi, és clar. Hi ha una pel·lícula molt dolenta del Woody Allen que a mi, en canvi, m'entusiasma, *Midnight in Paris*, que parla del que, des de sempre, és una de les meves fantasies. Tinc una fascinació terrible per viatjar en el temps. És divertit imaginar com podia entendre les coses algú d'aleshores i, a la vegada, contraposar-ho amb com les veus tu en la distància, que és com s'ho mira la majoria de gent, incapaç de llegir la història perquè, en el fons, és incapaç d'abstreure's de les estructures actuals.

Hi ha un parell de mantres, en el disc.

Sí, hi ha uns quants arquetips de cançons meves: les adaptacions de Verdagner, les recitatives... Aquest disc els connecta una mica tots. I els únics que es queden a banda són els meus intents elèctrics...

Curios, perquè fa poc va tenir per primera vegada una guitarra elèctrica...

Sí, però el públic ha estat molt clar amb mi: "Està molt bé això de la guitarra elèctrica -pensen-. Però a nosaltres el que

ens agrada és el Roger Mas cantautor." I com que això ja m'agrada, i l'any passat ja vaig jugar una mica amb l'elèctrica i vaig tenir la meva dosi [en l'espectacle *Roger Mas torna pel camí de les serps*, fet a l'Apolo], aquest disc és així.

Se suposa, però, que els bons músics han d'abstreure's del que pensa el públic...

No hi estic d'acord. Jo visc d'això. I aconsegueixo viure-hi fent bastant el que vull. Pesa més el que jo sóc davant del que jo vull, però entre el que jo sóc i el que crec que sóc capaç de fer, m'estimula i penso que val la pena, sempre he escoltat el públic i, d'alguna manera, m'ha anat dirigint. Això no vol dir que en algun moment puguis fer alguna cosa en contra aquestes opinions, però a mi el públic em fa molt de respecte. Jo, per exemple, no podria estar més de vint minuts assegut en una cadira escoltant un concert.

La primera cançó, 'La margera', té poques paraules: "El dia que vam dir: 'No en sortirem mai, de la margera!' no havíem tastat mai el jaç al mig del tros."

Sempre hi he tingut una fascinació, per la margera, pels perímetres, sense deixar, però, de ser una mica tangencial. Potser a mesura que et fas gran t'apropes al nucli de la societat, amb espais i situacions de més comoditat i seguretat. Però es manté la fascinació pel perímetre, ja que la gent

“Sempre he escoltat el públic; m'ha anat dirigint”

que corre pel perímetre és la gent que hi veu més enllà i que poden posar en contacte la resta de societat amb aquest més enllà. I el misteri és la raó principal de tot. Les cançons mateixes, per exemple, sempre van pel perímetre.

És fàcil imaginar-se'l, amb aquest disc, cantant les seves cançons amb 80 anys, com ho fan Leonard Cohen o Aznavour. S'hi veu?

Espero que sí. Sempre he volgut ser gran, tot i que, des que en tinc 40, penso que cada any podria durar un lustre [riu]. Sisa, però, també tenia aquesta fascinació per fer-se gran i ara et desanima molt quan et diu: "Hi arribes... i no hi ha cap il·luminació, noi. No passa res. No hi ha res més que un cos atrocinat." Suposo que si ho mitifiques com he fet jo, i penses que de gran seràs un savi, et pot passar una mica com en Sisa. No m'importaria, tampoc, acabar la vida com en Siddharta, a la riba del Ganges mirant el riu, però posats a triar, prefereixo fer-ho en un escenari cantant cançons. *

Mas en concert

Roger Mas estrenarà 'Irredempt' el 16 d'octubre a la sala gran del Teatre Kursaal de Manresa, dins la Fira Mediterrània. En agenda també hi té recitals i concerts a Reus (Teatre Fortuny, 5 de febrer), Vic (L'Atlàntida, 19 de febrer) i Barcelona (20 d'abril, L'Auditori)

Roger Mas, fotografiat aquesta setmana a Barcelona
ALBERT SALAMÉ